

ارتقاء محیط آموزش در بیمارستان دانشگاهی

گام‌های نخست بهبود در
مرکز فوق تخصصی هاشمی نژاد

مؤلفین :

دکتر پژمان شادپور

دانشیار ارولوژی دانشگاه علوم پزشکی ایران
معاون آموزشی و پژوهشی مرکز فوق تخصصی هاشمی نژاد

دکتر مسعود اعتمادیان

دانشیار ارولوژی دانشگاه علوم پزشکی ایران
رئیس مرکز فوق تخصصی هاشمی نژاد

ویراستار :

دکتر آزاده باقری

متخصص رادیولوژی OMF

سرشناسه :	سادپور، برمان، ۱۳۲۷ -
عنوان و نام پدیدآور :	اربعاء محیط آموزش در بیمارستان دانشگاهی : گام‌های نخست بهبود در مرکز تخصصی هاشمی‌نژاد/مؤلفین برمان شادپور ، مسعود اعتمادیان ؛ ویراستار آزاده باقری.
مسئخصاص نشر :	تهران: واژه پرداز ، ۱۳۸۸.
مسئخصاص طاهری :	۱۲۰ ص.
شابک :	۲۰۰۰۰ ریال : 8-31-7945-964-978
وضعیت فهرست نویسی :	فبا
موضوع :	مرکز فوق تخصصی بیماریهای کلیه و مجاری ادرار شهید هاشمی نژاد-- مدیریت
موضوع :	بیمارستان‌های آموزشی -- ایران
موضوع :	کارآموزی (پرستگی) -- ایران
سباسبه افروده :	اعتمادیان ، مسعود. ۱۳۲۲ -
رده بندی کنگره :	۹۷۵۵۸ / ۸/ س ۲ ۱۳۸۸
رده بندی دیوبی :	۲۶۲/۱۱
شماره کتابسباسبی ملی :	۲۰۸۷۷۹۱

نام کتاب : ارتقاء محیط آموزش در بیمارستان دانشگاهی

مؤلفین : دکتر پژمان شادپور - دکتر مسعود اعتمادیان

ویراستار : دکتر آزاده باقری

ناشر : واژه‌پرداز

لیتوگرافی : پاییزان

چاپخانه : آینده

نوبت چاپ : اول / ۱۳۸۸

تیراژ : ۲۰۰۰

قیمت : ۴۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۵-۳۱-۸

نشانی ناشر : تهران - صندوق پستی ۸۷۶۳-۱۵۸۷۵ تلفن : ۰۹۱۲۳۸۴۳۹۹۰

مقدمه	۷
-------	---

فصل اول: فرآیند ارتقا و بهبود برنامه ریزی آموزشی

بخش ۱: پروژه تهیه و استقرار برنامه مدون آموزش عملی دستیاران جراحی کلیه و مجاری ادرار	۱۳
بخش ۲: پروژه طراحی کارنامه آموزش عملی (Log book) دستیاران جراحی کلیه و مجاری ادرار	۱۶
بخش ۳: پروژه تدوین و اجرای برنامه آموزش نظری تکمیلی اورولوژی برای کارورزان پزشکی	۱۹
بخش ۴: پروژه تهیه مجموعه بسته‌های آموزشی ارائه شده به آموزش‌گیرندگان دانشگاه علوم پزشکی ایران در مرکز فوق تخصصی بیماری‌های کلیه و مجاری ادرار	۲۱
بخش ۵: پروژه تهیه برنامه مدون آموزشی گروه اورولوژی	۲۳
بخش ۶: پروژه محاسبه قیمت تمام شده خدمات آموزشی در مرکز فوق تخصصی بیماری‌های کلیه و مجاری ادرار	۲۶
بخش ۷: پروژه تدوین برنامه‌ای برای ایجاد ارتباط میان نحوه پرداخت کارانه اعضای هیأت علمی با معیارهای کیفی عملکرد	۲۸
بخش ۸: پروژه حرکت از درمان‌های تهاجمی سنگ‌های ادراری به سمت درمان‌های کمتر تهاجمی	۳۱
بخش ۹: پروژه ایجاد هویت سازمانی و معرفی خدمات آموزشی درمانی و امکانات و تجهیزات مرکز به جامعه مخاطب اینترنت (داخلی و خارجی) و مراجعین به آن	۳۴

فصل دوم: فرآیند ارتقا خدمات جاری آموزشی

بخش ۱۰: پروژه تشویق برگزاری جلسات آموزشی	۴۱
بخش ۱۱: پروژه افزایش برگزاری دوره‌های بازآموزی و آموزش کارگاهی در مرکز	۴۳
بخش ۱۲: پروژه تقویت آموزش درمانگاهی سرپایی به فراگیران پزشکی مرکز	۴۶

فصل سوم: فرآیند افزایش تنوع عرصه های آموزش عملی دستیاران متناسب با علم روز

بخش ۱۳: پروژه راه‌اندازی تصویربرداری با CT Scan سه بعدی و تفسیر نتایج آن	۵۱
--	----

- بخش ۱۴: پروژه توسعه فعالیت‌های تشخیصی و تنوع تکنیک‌های آموزش داده شده در بخش پزشکی هسته‌ای ۵۳
- بخش ۱۵: پروژه راه‌اندازی اعمال جراحی لاپاراسکوپی در مرکز فوق تخصصی بیماری‌های کلیه و مجاری ادرار ۵۵
- بخش ۱۶: پروژه راه‌اندازی آموزش پیوند کلیه لاپاراسکوپی در مقطع فلوشیپ فوق تخصصی پیوند کلیه ۵۸
- بخش ۱۷: پروژه راه‌اندازی دوره فلوشیپ فوق تخصصی اندوورولوژی در دانشگاه علوم پزشکی ایران - مرکز فوق تخصصی بیماری‌های کلیه و مجاری ادرار ۶۱
- بخش ۱۸: پروژه وارد کردن دوره آشنایی به روش‌های باروری آزمایشگاهی (ART) و سنگ شکنی برون اندامی (SWL) در آموزش عملی دستیاران اورولوژی مرکز ۶۴

فصل چهارم: فرآیند افزایش دستاورد مکتوب فعالیت‌های پژوهشی مرکز

- بخش ۱۹: پروژه افزایش دستاورد مکتوب فعالیت‌های پژوهشی مرکز ۶۹

فصل پنجم: فرآیند ارتقاء تسهیلات حمایتی برای فراگیران مقیم

- بخش ۲۰: پروژه ارتقاء تسهیلات حمایتی قابل ارائه به آموزش‌گیرندگان مقیم مرکز در مقاطع تخصصی و فوق تخصصی ۷۵

فصل ششم: فرآیند بازسازی و اصلاح فضاهای آموزشی

- بخش ۲۱: پروژه اصلاح و بازسازی فضای کتابخانه مرکز ۸۱
- بخش ۲۲: پروژه بهینه‌سازی دفتر خدمات آموزشی مرکز ۸۴
- بخش ۲۳: پروژه احداث کلاس جدید آموزش ۸۶
- بخش ۲۴: پروژه احداث فضای مستقل برای واحد سمعی و بصری ۹۰
- بخش ۲۵: پروژه احداث فضای درمانگاه‌های آموزشی جدید ۹۲

فصل هفتم: فرآیند ارتقاء امکانات و تجهیزات آموزشی

- بخش ۲۶: پروژه ارتقاء امکانات کتابخانه مرکز ۹۷
- بخش ۲۷: پروژه ارتقاء تجهیزات سمعی و بصری ۱۰۱
- بخش ۲۸: پروژه تقویت توان خدمت‌رسانی دفتر آموزش ۱۰۴
- بخش ۲۹: پروژه توسعه امکانات سمعی و بصری کلاس آموزش ۱۰۷
- بخش ۳۰: پروژه ارتقاء تجهیزات و فضای آموزشی اتاق‌های عمل مرکز ۱۰۹

مقدمه

مرکز فوق تخصصی بیماریهای کلیه و مجاری ادرار شهید هاشمی نژاد که از لحاظ مأموریت در نوع خود در کشور منحصر به فرد است و در ساختمان بیمارستان موقوفه مرحوم دریانی بنا گردیده و به عنوان مرکز کشوری رسیدگی به بیماریهای اورولوژی و نفرولوژی شناخته شده است.

ساختمان بخش های قدیمی تر مرکز در سال ۱۳۳۶ احداث شده اند و به تدریج در سال های بعد، اجزا دیگری از جمله ساختمان درمانگاه (موقوفه مرحومه طاهره راشد) به آن افزوده گردید. به علاوه اولین و بزرگ ترین بخش مستقل همودیالیز کشور و نخستین برنامه پیوسته پیوند کلیه در کشور در این بیمارستان تحقق یافت.

مرکز فوق تخصصی هاشمی نژاد جزو اولین مراکز آموزشی درمانی کشور بود که به واحد سونوگرافی و پزشکی هسته ای مجهز شد. از سال ۱۳۵۴ با این بضاعت فنی و تخصصی بیمارستان شروع به فعالیت آموزشی نمود و اقدام به تربیت دستیاران داخلی، دستیاران اورولوژی و سپس فلوشیپ نفرولوژی بزرگسالان نمود. فعالیت های آموزشی مرکز ابتدا زیر نظر مدیریت مجتمع آموزشی و پژوهشی وزارت بهداشتی وقت، و از سال ۱۳۶۵ تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ایران هدایت گردیده اند.

با وجود این سوابق مستحکم درمانی و پیشرو بودن مرکز در خدمت رسانی به بیماران کلیوی، هم چون قریب به اتفاق بیمارستان های آموزشی دیگر کشور، مرکز فوق تخصصی هاشمی نژاد نیز به تدریج زیر بار فزاینده مسئولیت های درمانی و به ویژه با محدودیت بودجه حاصل از نحوه اجرای «طرح خودگردانی» بیمارستانها از اواخر دهه ۶۰ رو به استهلاک و ضعف گذاشت تا آنجا که آثار و تبعات مشکلات اقتصادی آن سازمان را از تأمین نیازهای

روزمه هم عاجز نمود چه رسد به سرمایه‌گذاری به موقع در توسعه و تجهیز واحدها و حفظ انگیزه پرسنل شاغل در آن. در نتیجه این روند منفی، مرکزی که سالها به‌عنوان مرجع انجام آنژیوگرافی عروق کلیه شناخته شده بود، حتی از تعمیر دستگاه آنژیوگرافی خود عاجز ماند و به ارجاع‌کننده بیمار به سایر مراکز تصویربرداری تبدیل شد.

بدیهی است که در این آشفته بازار، آموزش نیز بی‌نصیب نماند و هرگونه هزینه در توسعه و تجهیز فضاها و امکانات آموزشی و تقویت زیرساخت‌های آن در اولویت چندم قرار گرفت و به مرحله عمل نرسید. از سوی دیگر در بحث دامنه‌دار و مناقشه برانگیز تأثیر آموزش بر درمان، افول بیمارستانهای آموزشی هم‌زمان با طرح ادغام درمان و آموزش پزشکی، همواره به‌طور کاذب دلیلی بر اثبات نظر مخالفان ادغام قلمداد می‌شد. حال آنکه آموزش پزشکی درمان بستر، در محیط درمانی نابسامان و غیراستاندارد اساساً غیرممکن است و ارتقاء مستمر کیفیت درمان شرط لازم کسب آمادگی محیط برای آموزش پزشکی است.

مؤلفین این کتاب خود پرورده مکتب بیمارستان هاشمی‌نژاد هستند و با شناخت مستقیمی که طی سالهای فعالیت در سطوح مختلف آن داشتند از هنگام عهده‌دار شدن مسئولیت اداره مرکز از سال ۱۳۸۱ هم‌پای تحلیل و برنامه‌ریزی در جهت اصلاح مشکلات مدیریت اقتصاد و درمان در مرکز، به مذاقه در ابعاد آموزشی نیز پرداختند. گزارش وجوه مختلف تحول در فرآیندهای مدیریت درمانی، فضاها، تجهیزات اداری و خدماتی در ابتدای راه (مقطع سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳) در کتاب «**مدیریت نوین بیمارستانی، از تئوری تا عمل**» توسط همین مؤلفین انتشار یافت. کتاب حاضر به طراحی و اجرای مقدمات تحول در فرآیندهای آموزشی مرکز در همان ابتدای راه یعنی مقطع سالهای ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳ پرداخته است. اکنون که مجموعه این فعالیت‌ها به ثمر نشسته‌اند و مرکز فوق‌تخصصی بیماریهای کلیه و مجاری ادرار به‌عنوان یکی از بیمارستانهای شاخص کشور در مسیر بهبود مراکز آموزشی درمانی شناخته شده است، نقل گامهای نخست این راه پر نشیب و فراز به‌منظور ثبت و مستند کردن این تجربه مثبت و تسهیل انجام مسئولیت ما در قبال سایر مراکز علاقمند به این گونه تغییرات، ضروری به نظر می‌رسد.

متن این کتاب از گزارش تحلیلی نقاط ضعف و قدرت بسترهای آموزش پزشکی در مرکز فوق تخصصی هاشمی‌نژاد و گزارش پروژه‌های تعریف شده و انجام یافته در این عرصه‌ها توسط یکی از مؤلفین (دکتر پژمان شادپور) اقتباس شده که در بهار سال ۱۳۸۴ تهیه و در

تیراژ محدود با عنوان «جانی تازه در کالبد» انتشار یافت بنابر این کتاب حاضر منحصرأ سیر تحولات و اقدامات اصلاحی در همان مقطع مشخص از آغاز راه را بیان می‌دارد.

در سراسر متن کتاب به مستندات و مدارک برنامه‌ریزی‌های آموزشی در مرکز هاشمی‌نژاد اشاره شده است که علاقمندان می‌توانند بخشی از مستندات مذکور را در کتاب «مجموعه مستندات برنامه‌ریزی آموزش پزشکی در مرکز فوق تخصصی هاشمی‌نژاد» از دیگر انتشارات مرکز تحقیقات مدیریت بیمارستانی ملاحظه فرمایند.

در پایان یادآور می‌شویم که این مجموعه بدون مساعدت و صرف وقت دلسوزانه ویراستار ارجمند سرکار خانم دکتر آزاده باقری و همت سرکار خانم فاطمه سمنانی مدیر محترم توسعه مرکز، و کمک جناب آقای مهدی برزگر مدیر محترم بیمارستان هرگز میسر نمی‌گردید.

دکتر پژمان شادپور

دکتر مسعود اعتمادیان